

Onderwijszaken

datum

24 juni 2024

voor

Gemeenteraad Rheden

Afdeling/cluster

Samenleving/beleid

ons kenmerk**bijlage(n)**

-

Onderwerp

Onderwijszaken

Geachte gemeenteraad, beste raadsleden,

In deze brief vindt u verschillende jaarstukken en ontwikkelingen voor onderwijszaken gebundeld. We informeren u over:

1. De meerjarenbegroting van het openbaar onderwijs, Scholengroep Veluwezoom;
2. Leerplicht- en kwalificatiewet ontwikkelingen; en
3. Ontwikkelingen over voortijdig schoolverlaters.

1. Meerjarenbegroting Scholengroep Veluwezoom

Sinds 2006 is het openbaar onderwijs in Rheden verzelfstandigd. In 2018 is in de statuten van Scholengroep Veluwezoom vastgesteld dat een onafhankelijke raad van toezicht documenten als de begroting en jaarrekening vaststelt. U ontvangt de jaarstukken ter kennisname, zo houdt u zicht op de continuïteit van het openbaar onderwijs. Met deze brief informeren wij u over de [begroting 2024 met meerjarenperspectief](#) van Scholengroep Veluwezoom.

Algemeen

De financiële positie van de Scholengroep ziet er gezond uit, zelfs met een begroot negatief resultaat van € 293.932 (zie p. 19, begroting).

Er zijn twee oorzaken voor het negatieve resultaat. De grootste oorzaak is het vrijstellen van gereserveerde middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs. Daarnaast zijn de materiële kosten hoger als energielasten en kosten voor het administratiekantoor.

Ontwikkelingen baten en lasten

Zoals landelijk in het nieuws ontvangen scholen steeds vaker incidentele middelen en subsidies voor aparte programma's. Deze zorgen tijdelijk voor extra baten, maar zorgen ook voor onzekerheid. Bijvoorbeeld voor de personeelsbegroting. In 2024 zijn er extra middelen vanuit het masterplan Basisvaardigheden en de taalklassen voor nieuwkomers- en Oekraïense kinderen. Daarnaast zijn er ontwikkelingen waardoor de scholengroep structureel minder middelen ontvangt. Zij krijgen bijvoorbeeld minder middelen vanuit Samenwerkingsverband Passendwijs voor ondersteuning.

Kengetallen¹

De financiële positie van de Scholengroep is naar verwachting gezond. Ondanks dat de rentabiliteit onder de 0% ligt. De overige kengetallen laten dat zien (zie pagina 28, begroting).

Solvabiliteit

Bij solvabiliteit gaat het erom in hoeverre een bevoegd gezag op lange termijn, ook in tijden van tegenspoed, aan haar verplichtingen kan voldoen. Dit blijkt uit de verhoudingen tussen eigen vermogen en de voorzieningen en het totaal van passiva. Een ondergrens van 30% wenselijk. Volgens de begroting zit de Scholengroep de komende jaren ruim boven deze ondergrens.

Liquiditeit

Bij liquiditeit gaat het erom of het bevoegd gezag in staat is om op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen. Dit blijkt uit de verhouding tussen vlottende activa en de kortlopende

¹ De Inspectie van het Onderwijs gebruikt over- of onderschrijding van kengetallen als aanleiding voor een gesprek; niet om af te rekenen.

schulden. Een minimale liquiditeit van € 100.000 is gesteld. De gestelde signaleringswaarde is 0,75. De Scholengroep komt hier de komende jaren boven.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel een negatief netto resultaat. De verwachting is dat de Scholengroep een negatief resultaat heeft in 2024.

Reservepositie

De afgelopen jaren heeft de Scholengroep het boventallig eigen vermogen afgebouwd. Zij heeft nu een risicoanalyse uitgevoerd om een ondergrens te bepalen en blijft met haar vermogen tussen zowel de onder- als bovengrens (signaleringswaarde)². Zij streeft intern naar een eigen vermogen van € 1.500.000 en zal daarom ook de komende jaren (beheerst) negatief begroten.

2. Leerplicht- en kwalificatiewet

Het nieuwste [jaarverslag](#) van het Regionaal Bureau Leerplicht (rbl) 2022-2023 ligt voor samen met aanpassing van de wettelijke taken van het Doorstroompunt. Met deze raadsbrief maken we een extra vertaling naar de Rhedense situatie.

Jaarverslag RBL Midden-Gelre 2022-2023

Het RBL voert voor Rheden en de regiogemeenten de wettelijke taken rond leerplicht, kwalificatieplicht en het Doorstroompunt³ uit. Jaarlijks rapporteren zij in hun jaarverslag over de resultaten van hun dienstverlening. Het RBL zet zich in voor jeugdigen van 5 tot 16 jaar met de leerplicht, en vanaf 16 jaar tot 23 jaar voor jongeren zonder diploma op minstens mbo niveau 2⁴. Zij zijn er voor jeugdigen die niet naar school gaan of dreigen uit te vallen op school. Het RBL houdt kinderen en jongeren in beeld en ondersteunt waar nodig. Dat doet zij samen met partners. Het doel is dat een jeugdige zo snel mogelijk weer (volledig) deel kan nemen aan onderwijs en om voortijdig schoolverlaten (vsv) te voorkomen. Daarnaast heeft het RBL een belangrijke adviesfunctie voor ons als gemeente als het gaat om schoolverzuim, voortijdig schoolverlaten, thuiszitters en de raakvlakken die dit heeft met onderwijs, zorg en participatie. We zijn als gemeente ook in gesprek met het onderwijs en partners om de aansluiting kinderopvang-onderwijs-jeugdhulp te versterken en in te zetten op normaliseren en inclusieve opvang en onderwijs.

De dienstverlening van het RBL is op te knippen in 3 categorieën, namelijk: jeugdigen op school, jeugdigen niet op school en jongeren in een kwetsbare positie:

1. Jeugdigen op school

Het RBL registreert en handelt bij meldingen van verzuim. Zij ervaart een steeds grotere werkdruk vanwege een toename van het aantal meldingen in alle gemeenten. Schooljaar 2022-2023 heeft het RBL 38% meer meldingen ontvangen uit Rheden over leerplichtige leerlingen (van 227 naar 314 meldingen). 82 -84 % herstartte weer met school. Leerlingen die niet herstarten met school houden zij in beeld. Daarnaast heeft het RBL twee keer zoveel meldingen ontvangen door de migratiestromen. Hiervoor was er extra inzet nodig. Vanuit Rheden gaan bijvoorbeeld 80 jongeren naar de internationale schakelklas (ISK) in Arnhem.

2. Jeugdigen niet op school

Bij leerplichtige jeugdigen zien we in Rheden een afname van het aantal thuiszitters (van 17 naar 15) en een daling van het aantal jeugdigen zonder schoolinschrijving (van 3 naar 2). Van de jeugdigen die een tijd thuiszitten keerde er 9 terug naar school en 5 niet. Bij deze laatste groep blijft het RBL betrokken. De overige jeugdigen vielen buiten de doelgroep en kon het RBL niet meer volgen. Dat komt bijvoorbeeld door een verhuizing of het bereiken van de leeftijd van 23 jaar.

We zien in Rheden een stijging van het aantal jeugdigen met een vrijstelling omdat er bezwaar is tegen de richting (van 5 naar 12), of kinderen ingeschreven staan in het buitenland (van 4 naar 8).

² Signaleringswaarde: waarde die aangeeft hoe hoog de reserve van het bestuur mag zijn.

³ Het Doorstroompunt voert de wettelijke opdracht van gemeenten uit jongeren die voortijdig de school verlaten in beeld te brengen en, indien nodig, begeleiding te bieden.

⁴ Dat noemen we een startkwalificatie; een diploma op minimaal mbo niveau 2, havo of vwo.

Deze vrijstelling ontstaat van rechtswege. Dat betekent dat een aanvraag automatisch wordt toegekend. In dit [filmpje](#) wordt uitgelegd hoe dit werkt

Voor de jeugdigen van 18 tot 23 jaar geldt dat zij zelf mogen kiezen of zij stoppen met school. Het RBL benadert elke jeugdige die gestopt is op school met de vraag wat de reden is van vsv, wat hij nu gaat doen en of er ondersteuning nodig is bij het zoeken naar een passende opleiding of werk. Beide soorten ondersteuning biedt het RBL aan. Samenwerking met partners als school, toegang en Werk en Inkomen is belangrijk. In Rheden ging het afgelopen jaar om 119 jeugdigen. Van hen gingen er 24% weer terug naar school en 34% van hen ging aan het werk. Andere jeugdigen hadden vaak nog andere ondersteuning nodig. Het RBL wijst hen de weg en blijft betrokken zolang dat nodig en gewenst is. Ook benadert het RBL jaarlijks jeugdigen die al langer geleden uitgeschreven zijn op school met de oud-vsv actie. In Rheden waren dit er 37.

3. Jongeren in kwetsbare positie

Het RBL voert de wettelijke taak uit om jongeren in kwetsbare positie⁵ te monitoren. Afgelopen jaar werd onderzocht hoe het RBL meer van toegevoegde waarde kan zijn voor deze groep. Dit [filmpje](#) bevat een terugkoppeling van het onderzoek en de aanbevelingen hiervan, zoals betere aansluiting van de doorstroomcoaches op de scholen voor praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Belangrijk aandachtspunt is dat het RBL aanvullend werkt op bijvoorbeeld Werk en Inkomen.

In Rheden waren er in schooljaar 2022-2023 103 jongeren in kwetsbare positie. Van deze jongeren had aan het eind van het schooljaar 1 jongere een startkwalificatie, zaten er 61 op school, waren er 17 aan het werk, had 1 jongere werk en een uitkering, kregen 9 jongeren een uitkering en waren er 14 jongeren zonder school, werk of uitkering.

Aanpassing wettelijke taken Doorstroompunt

Op dit moment werkt het Rijk aan het [wetsvoorstel](#) van school naar duurzaam werk. Deze gaat naar verwachting in vanaf 1 augustus 2025. Het doel van deze wet is het bieden van gelijke kansen. Voor het Doorstroompunt betekent deze wet dat:

- Verbreding van de doelgroep met jongeren van praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs; dus voor alle jongeren dezelfde taak.
- Uitbreiding van de doelgroep naar jongeren tot 27 jaar zonder startkwalificatie voor ondersteuning naar school of werk.
- Nieuwe regionale vsv programma wordt uitgebreid met arbeidsmarktdomein.

Gevolg van de nieuwe wet voor de gemeente zal zijn om vanuit de participatiewet eerder aan te sluiten bij de scholen om jongeren eerder in beeld te krijgen en te ondersteunen wanneer nodig richting een (leer)werkplek, eventueel met inzet van instrumenten zoals loonkostensubsidie.

3. Voortijdig schoolverlaten

In november 2023 zijn de definitieve vsv-cijfers over schooljaar 2021-2022 gepubliceerd. Deze cijfers lopen altijd ruim achter. Voor de gemeente Rheden zien we een vsv-percentages van 2,65%. Dit is een stijging van 21,5% ten opzichte van schooljaar 2020-2021. Deze stijging is in lijn met de landelijke trend (+26%). We zien dit als een effect van de covid 19-pandemie. Drie belangrijkste redenen voor uitval zijn groenpluk, de (toename van de) complexiteit van problematiek bij jongeren en het maken van een verkeerde studiekeuze.

In maart 2024 werden de voorlopige vsv-cijfers van schooljaar 2022-2023 gepubliceerd. Landelijk is het vsv-percentages ongeveer gelijk gebleven, in Rheden stijgen we naar 2,74%.

Schooljaar	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
% vsv Rheden	2,03%	1,67%	2,18%	2,65%	2,74%

Actieplan voortijdig schoolverlaten

⁵ Het RBL krijgt elk jaar een lijst met jongeren die een overstap maakten van praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, vmbo basis, mbo entree naar mbo entree, mbo niveau 2 of niet naar school. Zij hebben de wettelijke taak deze jongeren te monitoren.

Op 26 oktober 2023 is het landelijk actieplan vsv [gepubliceerd](#). In dit actieplan worden (concrete) actiepunten genoemd om het aantal voortijdig schoolverlaters te verlagen. Het huidige regionaal programma vsv loopt dit jaar af. De actiepunten zullen richting geven voor het nieuwe plan:

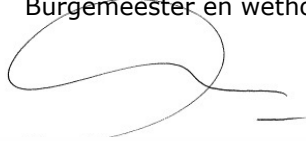
- Vroegtijdig signaleren en voorkomen van problemen die kunnen leiden tot uitval. Denk aan aanwezigheidsaanpak en hulp in de school.
- Extra begeleiding voor jongeren met een hoge kans op uitval, bijvoorbeeld door begeleiding in te zetten in de overstap van jongeren.
- Betere oriëntatie en soepeler doorstroom: mismatch blijft de belangrijkste reden van vsv.
- Aantrekkelijker onderwijs voor jongeren die willen werken, bijvoorbeeld door meer in te zetten op het volgen van een BBL-opleiding.
- Betere begeleiding voor jongeren naar werk met en zonder diploma. Hier wordt op ingezet in de nieuwe wet van school naar duurzaam werk.
- Faciliteren van en sturen op samenwerking in de regio vanuit het ministerie door te ondersteunen in het maken van regionale analyses en effectieve interventies te delen.

Herverdeling vsv middelen

CBS heeft in opdracht van het ministerie van OCW [onderzoek](#) gedaan naar hoe de vsv-middelen beter verdeeld zouden kunnen worden. Hierbij is gekeken naar de indicatoren die vsv kunnen voorspellen. Voor onze regio is het nog niet duidelijk wat deze herverdeling gaat betekenen. Doordat er met oudere vsv-cohorten is gerekend, zijn we in de prognose nog samengevoegd met de regio Nijmegen. De verwachting is dat dit na de zomer van 2024 bekend wordt.

Wij hopen u met deze brief voldoende geïnformeerd te hebben over de jaarstukken en ontwikkelingen op onderwijsgebied landelijk, regionaal en in Rheden; voor de jonge jeugd tot aan de jongvolwassenen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders



Carol van Eert,
Burgemeester



Bart Drewes,
secretaris